

Preek van de week.

Preek gehouden door ds. Jaap Bakker op zondag 4 december 2016, de tweede zondag van advent, in de Agneskerk te Goutum.

Schriftlezingen: Jesaja 11, 1-10
Mattheüs 3, 1-12

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het ging op de eerste advent om een bekend profetisch visioen.

Op deze tweede adventszondag horen we over Johannes de Doper als profeet. Hij kondigt niet alleen de komst aan van “het koninkrijk der hemelen” (vers 2), maar ook van “Hij die na mij komt” (vers 11). Deze twee horen bij elkaar.

Johannes de Doper staat in de lijn van de profeten, hij is een brug-figuur tussen het Oude en het Nieuwe Testament. Hij is een profeet, en een profeet geeft géén voorspellingen, maar profetieën, en dat is wezenlijk iets anders. Profeet betekent ook letterlijk: voorzegger, hij zegt ons voor wat in Gods Naam verwacht, gehoopt en gedaan mag worden, nu al.

Bij een voorspelling kun je rustig met de armen over elkaar gaan zitten afwachten of het wel uitkomt en of het wel klopt. Bij een profetie kan dat niet: een profetie doet je nu al anders in de wereld staan, met nieuw geloof nl. en nieuwe verwachting. Nogmaals: profeten geven geen voorspellingen, maar profetieën, beloften. En de belofte voor morgen is het gebod voor vandaag. In de profetie, in de belofte klinkt al iets door van de wereld zoals God die voor ogen staat. De profetie, de belofte heeft iets van “en toch...” En toch is het niet zinloos wat we geloven en wat we hopen en wat we doen. En toch is het licht sterker dan de duisternis. En toch is Gods liefde sterker dan de dood.

Johannes de Doper spreekt over “omkeer” of “bekering”. Het gaat hem erom dat mensen opnieuw kunnen beginnen in hun leven. Dat ze hun levensweg veranderen, dat ze op hun schreden terugkeren. Die “omkeer” of “bekering” hoort erbij wanneer je je laat dopen met water. Je oude leven wordt als het ware van je afgewassen. We horen dan ook dat mensen “zich laten dopen in de rivier de Jordaan onder belijdenis van hun zonden”. De mensen keren terug naar de weg van de Heer en zijn paden. Zo wordt die weg gereed gemaakt, zo worden de paden geëffend. Advent is toch ook een tijd van voorbereiding, van inkeer, van bezinning, van boete ook.

In alle drukte met sinterklaas- en kerst-inkopen is het niet verkeerd om af en toe stil te staan, en ons te bezinnen op de meest wezenlijke vragen van ons bestaan.

Wat is nu echt belangrijk in ons leven? Waar kiezen wij nu eigenlijk voor? Wie en wat maakt de dienst uit in ons leven? Durven wij, als het erop aan komt, ook nog ergens voor op te komen en voor uit te komen? De advents liederen zijn toch ook liederen van voorbereiding, liederen van verwachting: “Op U mijn Heiland blijf ik hopen”, “Hoe zal ik U ontvangen?” en “Verwacht de komst des Heren”.

Bij die verwachting hoort ook een bepaalde manier van leven, een bepaalde levensstijl, en de profeten willen ons daarbij bepalen: “Maak de weg van de Heer gereed, maak recht zijn paden”.

Johannes de Doper staat in de traditie van de profeten uit het Oude Testament, heel zijn verschijning en heel zijn optreden getuigt daarvan. Profeten roepen altijd weer op om terug te keren naar de weg van de Heer en om in zijn wegen te wandelen.

Daarom zijn de profeten ook altijd weer kritisch als het gaat om het gedrag van ons mensen, want wij vergeten o zo gauw, en gaan o zo gemakkelijk zelf gekozen wegen...

Kritisch betekent letterlijk: onderscheid durven maken, durven kiezen wat mensen er ook van mogen zeggen.

Misschien dat Johannes de Doper, net zoals de andere profeten, daarom zo scherp en duidelijk is in zijn oproep tot bekering. Het gaat ook ergens om, nietwaar!

Iemand heeft eens gezegd: waarom mikken de bijbelschrijvers toch altijd zo hoog?

Antwoord: opdat wij niet te laag zouden uitkomen.

Het gaat niet alleen om mooie woorden, maar vooral ook om daden die passen bij die woorden, om vruchten die beantwoorden aan een nieuwe manier van leven.

Johannes de Doper predikt de verwachte Messias. Daarin ligt troost en bemoediging, want er is een einde en een grens gesteld aan het onrecht en het geweld dat vaak nog zo oppermachtig heerst op aarde. Dat doet de Messias, de komende Koning, die ook de Richter is, die recht zal spreken en die recht zal maken wat hier vaak zo ongelooflijk scheef is gegroeid.

Dat is de grote bemoediging en de grote verwachting van Advent temidden van alle wanhoop en uitzichtloosheid in onze wereldgeschiedenis. Daarom mogen we hoop blijven houden voor onszelf, voor onze kinderen en voor onze wereld. Niet de brutalen en de machthebbers zullen de aarde bezitten, maar de zachtmoedigen, de vreedstichters, de mensen die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid: die zullen de aarde beërven.

Johannes de Doper wijst van zichzelf af naar Hem die komt: na mij komt Hij die sterker is dan ik. In de beeldende kunst is Johannes de Doper afgebeeld met een veel te grote wijsvinger, en de kunstenaar heeft dat heel bewust gedaan. Johannes wijst van zichzelf af naar Jezus, de mens naar Gods hart. Johannes is de wegbereider, de heraut, de voorloper om de weg te bereiden voor Hem die komt.

En dan komt Jezus naar Johannes om zich door hem te laten dopen. Dat is voor Johannes de omgekeerde wereld. Jezus die naar hem toekomt, als was Hijzelf een zondaar die bekering en vergeving van node had.

De aangekondigde Richter buigt zichzelf onder het gericht in volkomen solidariteit met ons mensen, in volkomen solidariteit met ons zondaars.

Deze Jezus is altijd weer anders, genadig anders dan wij van nature hadden gedacht. Wij dachten misschien “Nu begint de grote schoonmaak van de wereld” en dan komt Jezus in alle weerloosheid en kwetsbaarheid naar ons toe. Het kind in de kribbe is nog maar een klein begin, maar wel een veelbelovend begin. En wat is ons meer gegeven dan hier en daar een klein begin?

Bovendien: het zwakke van God is sterker dan de mensen en het dwaze van God is wijzer dan de mensen.

De profeten hebben laten zien hóe het kan, en Hij, Jezus, heeft ons laten zien dát het kan: leven in diepe verbondenheid met God en met mensen. Op die weg van onvoorwaardelijke liefde is Hij ons voorgegaan en wij mogen geloven dat die weg niet dood loopt maar echt toekomst heeft. Immers: Gods liefde is sterker dan de dood, dat is het wat wij ten diepste mogen horen, veel meer dan dat wijzelf zoveel te zeggen zouden hebben.

Dan kunnen wij tenslotte in vol vertrouwen zingend bidden en biddend zingen:

O Jezus, maak mij arme
in deze heil'ge tijd
uit goedheid en erbarmen
zelf voor uw komst bereid.
Laat dit bestaan uw stal,
dit hart uw kribbe wezen,
opdat nu en na dezen
ik U lofzingen zal.

Lied 439: 4

